

Ennakkoäänien laskeminen

Keskusvaalilautakunta 13.04.2025

211/00.00.00/2025

Valmistelija

Hallintopäällikkö Rinta-Jouppi Juha

Keskusvaalilautakunnan on vaalipäivänä pidettävässä kokouksessa, joka voidaan aloittaa aikaisintaan klo 10, ryhdyttävä tarkastamaan ennakkoäänestyksessä annettuja hyväksytyissä vaalikuorissa olevia äänestyslippuja. Keskusvaalilautakunnan tulee pyrkiä laskemaan molempien vaalien ennakkoäänät klo 20 mennessä. Jos tämä ei ole mahdollista, laskentaa jatketaan kello 20 jälkeen normaalisti. Vaalikuorten leikkaaminen auki voidaan tarvittaessa aloittaa keskusvaalilautakunnan toimesta tai valvonnassa valmistavana toimenpiteenä jo ennen varsinaisen kokouksen alkua. Äänestyslippuja ei kuitenkaan voi vielä tuolloin ottaa ulos vaalikuorista. Korkein hallinto-oikeus on päätöksessään (KHO:2024:8) linjannut, että valmistavana toimenpiteenä suoritettavan vaalikuorten auki leikkaamisen tulee tapahtua välittömässä yhteydessä vaalipäivänä järjestettävään kokoukseen. Leikkaaminen ei siten voi tapahtua esimerkiksi edeltävänä iltana, vaan vasta sunnuntaiaamuna.

On huomattava, että vaalilain 86 §:n mukaan keskusvaalilautakunnan on tehokkaasti huolehdittava siitä, ettei mitään laskennan tietoja (ei alustavia eikä osittaisiakaan tietoja) välity laskentatilan ulkopuolelle ennen klo 20:ta. Käytännössä tämä tarkoittaa muun muassa sitä, että keskusvaalilautakunta ja laskentahenkilöstö eivät saa poistua laskentatilasta ennen kello 20 tai käyttää kännyköitään laskennan aikana. Riippumatta siitä, mihin kellonaikaan tarkastus aloitetaan, keskusvaalilautakunnan tulee siis ehdottomasti huolehtia siitä, että kaikki mahdollisuudet tarkastuksen tietojen välittymiseen tarkastustilan ulkopuolelle ennen klo 20 tehokkaasti estetään.

Keskusvaalilautakunta voi harkintansa mukaan laskea aluevaalien ja kuntavaalien äänestyslippuja samanaikaisesti tai ensin aluevaalien liput ja sitten kuntavaalien liput. Ennakkoäänät lasketaan äänestysalueittain sekä aluevaaleissa että kuntavaaleissa. Äänestysliput, jotka mitättöminä on jätettävä ottamatta huomioon, on erotettava eri ryhmäksi ja niiden lukumäärä laskettava. Muut äänestysliput on järjestettävä siten, että kunkin ehdokkaan hyväksi annetut äänestysliput ovat omina ryhminään. Kaikissa ryhmissä olevien äänestyslippujen lukumäärä on laskettava.

Äänestyslipun mitättömyysperusteet on säädetty vaalilain 85 §:ssä. Harkittaessa äänestyslipun hylkäämistä 85 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa (ehdokkaan numero on merkitty siten, ettei selvästi ilmene, ketä ehdokasta se tarkoittaa) tulee periaatteena olla pyrkimys selvittää äänestäjän tarkoitus. Tämän vuoksi oikeusministeriö kiinnittää keskusvaalilautakunnan huomiota siihen, että äänestäjät voivat kirjoittaa numeroita monella tavalla. Äänioikeutetuille lähetettävässä vaalilain 21 §:ssä tarkoitettu ilmoituskortissa (liite 4) on perinteisesti esitetty yksi numeroesimerkistö, jonka mukaan äänestysmerkintä voidaan tehdä. Eri tavoin kirjoitetuista numeroista tulee pyrkiä selvittämään se, ketä ehdokasta äänestäjä on tarkoittanut äänestää.

Korkeimman hallinto-oikeuden ja hallinto-oikeuksien ratkaisuja mitättömyysperusteluineen löytyy keskusvaalilautakunnan vaaliohjeesta.

Esittelijä

Hallintopäällikkö Rinta-Jouppi Juha

Päätösehdotus

Keskusvaalilautakunta tarkastaa aluevaalien ennakkoäänestyksessä ja kuntavaalien ennakkoäänestyksessä annetut hyväksytyissä vaalikuorissa olevat äänestysliput.

Keskusvaalilautakunta pyrkii laskemaan ennakkoäänät klo 20 mennessä.

Keskusvaalilautakunta tallentaa aluevaalien ennakkoäänestyksen tuloksen ja kuntavaalien ennakkoäänestyksen tuloksen laskentajärjestelmään sitä mukaa, kun se valmistuu. Tavoitteena on, että kunnan koko tulos on tallennettu klo 20 mennessä.

Vaalitietojärjestelmän tallennusraportit aluevaalien ja kuntavaalien osalta laitetaan ko. pykälän liitteeksi.

Päätös